UZNESENIE ([1])

o vplyve nezákonného obchodu s prípravkami na ochranu rastlín, osivami a inými poľnohospodárskymi vstupmi na hospodárstva krajín AKT

(2018/C 415/02)

Spoločné parlamentné zhromaždenie AKT – EÚ,

— ktoré zasadalo v Bruseli (Belgicko) od 18. do 20. júna 2018,

— so zreteľom na článok 18 ods. 1 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na Dohodu o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na strane druhej, podpísanú v Cotonou 23. júna 2000 (ďalej len „Dohoda z Cotonou“) ([2]), a na revízie Dohody z Cotonou z rokov 2005 a 2010 ([3]),

— so zreteľom na samit OSN o trvalo udržateľnom rozvoji a na jeho výsledný dokument, ktorý Valné zhromaždenie OSN prijalo 25. septembra 2015 pod názvom Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, a najmä na druhý z cieľov udržateľného rozvoja, ktoré sú v ňom stanovené, a to odstrániť hlad, dosiahnuť potravinovú bezpečnosť a lepšiu výživu a podporovať udržateľné poľnohospodárstvo ([4]),

— so zreteľom na správu osobitného spravodajcu OSN pre právo na výživu č. A/HRC/16/49 z 8. marca 2011 s názvom Agroekológia a právo na výživu,

— so zreteľom na uznesenie Spoločného parlamentného zhromaždenia EÚ – AKT z 21. decembra 2016 s názvom Výzvy pre rodinné poľnohospodárske podniky a malé poľnohospodárske podniky v krajinách AKT,

— so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 15. februára 2017 o nízkorizikových pesticídoch biologického pôvodu ([5]),

— so zreteľom na odsek 56 spoločného vyhlásenia Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, Európskeho parlamentu a Komisie z 30. júna 2017 o novom Európskom konsenze o rozvoji – Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť ([6]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín ([7]),

— so zreteľom na smernicu Rady (ES) 91/414/EHS o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh ([8]) a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES zo 16. februára 1998 o uvádzaní biocídnych prípravkov na trh ([9]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh ([10]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 z 22. mája 2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní ([11]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry ([12]),

---

([1]) Prijaté Spoločným parlamentným zhromaždením AKT – EÚ 20. júna 2018 v Bruseli (Belgicko).
([2]) Ú. v. ES L 317, 15.12.2000, s. 3.
([3]) Ú. v. EÚ L 287, 4.11.2010, s. 3.
([4]) Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN A/RES/70/1.
([5]) Prijaté texty, P8_TA(2017)0042.
([6]) Ú. v. EÚ C 210, 30.6.2017, s. 1.
([7]) Ú. v. EÚ L 317, 23.11.2016 s. 4.
([8]) Ú. v. ES L 230, 19.8.1991, s. 1.
([9]) Ú. v. ES L 123, 24.4.1998, s. 1.
([10]) Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1.
([11]) Ú. v. EÚ L 167, 27.6.2012, s. 1.
([12]) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1907-20140410&from=en.

— so zreteľom na rozhodnutia ([13]), rezolúcie a deklaráciu prijaté na 106. zasadnutí Rady ministrov AKP, ktoré sa konalo 5. – 6. decembra 2017,

— so zreteľom na Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy, na rezolúciu Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov č. 70/1 z 25. septembra 2015 a na výsledný dokument zo samitu o udržateľnom rozvoji s názvom Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, a najmä na cieľ č. 2 trvalo udržateľného rozvoja,

— so zreteľom na Medzinárodný dohovor o ochrane rastlín (IPPC) Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) z roku 1952 na zabezpečenie ochrany proti zavlečeniu a šíreniu organizmov škodlivých pre rastliny ([14]),

— so zreteľom na dohovory Medzinárodnej organizácie práce (ILO) o bezpečnosti a zdraví v poľnohospodárstve, najmä na Dohovor č. 170 o bezpečnosti pri používaní chemických látok pri práci ([15]) a na Dohovor č. 184 o bezpečnosti a zdraví v poľnohospodárstve ([16]),

— so zreteľom na správu osobitného spravodajcu OSN pre právo na výživu č. A/HRC/34/48 z 24. januára 2017 ([17]),

— so zreteľom na medzinárodný kódex správania Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo a Svetovej zdravotníckej organizácie týkajúci sa ochrany proti škodcom – Usmernenia týkajúce sa vysoko nebezpečných pesticídov (Rím, marec 2016).

— so zreteľom na dohodu Svetovej obchodnej organizácie WTO z roku 1995 o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení ([18]) a medzinárodný kódex o hospodárení s prípravkami na ochranu rastlín alebo pesticídmi, osivami a inými poľnohospodárskymi vstupmi (PPIA),

— so zreteľom na vyhlásenie z 9. konferencie ministrov WTO na Bali z 3. – 6. decembra 2013 o verejnom skladovom hospodárstve s cieľom dosiahnuť potravinovú bezpečnosť ([19]),

— so zreteľom na správu Medzinárodného hodnotenia poľnohospodárskej vedy a rozvojovej technológie (IAASTD) z roku 2009 s názvom Poľnohospodárstvo na križovatke ([20]),

— so zreteľom na sieť Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) boja proti nelegálnemu obchodovaniu s pesticídmi,

— so zreteľom na správu Výboru pre hospodársky rozvoj, finančné záležitosti a obchod (AKT-EÚ/xxxxxx),

A. keďže poľnohospodárstvo zohráva v trvalo udržateľnom rozvoji, znižovaní chudoby a odstránení hladu v krajinách AKT kľúčovú úlohu;

B. keďže z odporúčaní, ktoré vypracoval osobitný spravodajca OSN pre právo na výživu vo svojej správe s názvom Agroecology and the Right to Food (Agroekológia a právo na výživu) v roku 2011, vyplýva, že pomocou agroekológie by do 10 rokov bolo možné zdvojnásobiť produkciu potravín v celých regiónoch a zároveň zmierniť zmenu klímy, stratu biodiverzity a chudobu vidieka;

C. keďže pre rozvoj intenzívneho poľnohospodárstva je charakteristický vedecký výskum, ktorý spravidla kontroluje agrochemické a farmaceutické odvetvie, a používanie chemických látok, ako sú napríklad prípravky na ochranu rastlín alebo pesticídy, osivá a iné poľnohospodárske vstupy;

D. keďže medzinárodné spoločenstvo prijalo niekoľko právnych nástrojov na zabezpečenie medzinárodného konsenzu o PPIA, ktoré sú nevyhnutné pre obchod, bezpečnosť potravín a ľudské zdravie; keďže používanie zakázaných látok v potravinách, konkrétne nezákonných pesticídov, na celom svete je čoraz rozšírenejšie a podieľajú sa ňom úzko špecializované zločinecké siete a organizovaná trestná činnosť;

([13]) Rozhodnutie č. 12/CVI/18 týkajúce sa necolných prekážok.
([14]) https://www.ippc.int/en/history-of-the-ippc/.
([15]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C170.
([16]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C184.
([17]) http://www.cms.int/sites/default/files/document/UN-Human%20Rights%20Council_AHRC3448_Adversive%20effects%20of%20pesticides.pdf.
([18]) https://www.wto.org/english/tratop_e/sps_e/spsagr_e.htm.
([19]) https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci38_e.htm.
([20]) http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/Investment/Agriculture_at_a_Crossroads_Global_Report_IAASTD.pdf.

E. keďže podľa odhadov FAO a WHO viac ako 30 % pesticídov predaných každý rok v rozvojových krajinách nie je v súlade s medzinárodnými normami a často je nesprávne označených alebo bez identifikácie;

F. keďže na trhu sa nachádza široká škála nezákonných prípravkov, najmä prípravkov bez povolenia príslušných miestnych orgánov, falšovaných, zastaraných alebo pozmenených produktov, vo falošných obaloch alebo s falošným označením;

G. keďže nekontrolované používanie PPIA má negatívny vplyv na životné prostredie, ľudské zdravie a hospodárstvo príslušných krajín;

H. keďže najviac zjavné sú riziká pre zdravie ľudí, najmä pokiaľ ide o krčno-nosno-ušné, kožné a pľúcne ochorenia, ochorenia tráviaceho ústrojenstva a rakovinu, hlavnými obeťami sú mladí ľudia a ženy, ktorých počet je najvyšší v odvetví výroby potravín, ktoré využíva PPIA;

I. keďže v správe osobitného spravodajcu OSN pre právo na výživu sa uvádza, že PPIA každoročne spôsobia smrť približne 200 000 ľudí v dôsledku akútnej otravy a k 99 % prípadov dochádza v rozvojových krajinách;

J. keďže používanie pesticídov, ktoré nie sú v súlade s medzinárodnými normami, oslabuje aj dôveru v poľnohospodárske výrobky, a tým aj potenciál rozširovania vývozu;

K. keďže povolené agrochemikálie vrátane pesticídov prinášajú počas celého svojho výrobného cyklu bezpečnostné problémy a zdravotné riziká, pričom najzávažnejšie potenciálne negatívne účinky vznikajú vo fázach skladovania, prepravy a distribúcie, používania a likvidácie; keďže vlády krajín AKT čelia významným prekážkam pri tvorbe účinného regulačného rámca pre PPIA, ako napríklad nedostatok údajov, nedostatočné rozpočtové prostriedky a ľudské zdroje a neprimerané vykonávanie zákonov, čo napomáha rozsiahlemu nelegálnemu obchodu s nimi;

L. keďže nezákonný obchod znižuje možné daňové príjmy, bráni kontrole peňažných tokov a oslabuje dôveru vo verejné inštitúcie, čím prispieva k nedostatočnému prístupu k zahraničnému kapitálu, vyšším rizikovým prirážkam za investície do domácich aktív a pomalšiemu tempu hospodárskeho rozvoja;

M. keďže väčšina krajín AKT nemá právne predpisy v oblasti PPIA a tie, ktoré ich majú, neprijali primerane prísne pravidlá s cieľom zabrániť nedovolenému obchodovaniu s týmito prípravkami;

N. keďže mnohí používatelia PPIA nemajú dostatočnú odbornú prípravu či vzdelanie potrebné na pochopenie technických vlastností týchto prípravkov, a teda nepoznajú ich zhubný vplyv na zdravie, hospodárstvo a životné prostredie;

O. keďže globálna liberalizácia poľnohospodárskych trhov, nízke ceny nezákonných PPIA, nedostatočná odborná príprava a znalosť právnych predpisov, prekonané právne predpisy a nedostatočná kontrola v krajinách AKT sú sčasti príčinou šírenia týchto nezákonných prípravkov na trhoch krajín AKT;

1. domnieva sa, že je nevyhnutné vypracovať jasnú stratégiu boja proti nezákonnému obchodu s PPIA a podporovať potravinovú bezpečnosť prostredníctvom podpory technologických riešení vedúcich k vývoju domácich osív, ktoré zodpovedajú určitej klimatickej zóne alebo zemepisnej oblasti, a výroby organických PPIA; táto stratégia má spočívať na podpore agroekológie a rodinného poľnohospodárstva šetrného k životnému prostrediu a priaznivého pre sociálne a solidárne hospodárstvo;

2. naliehavo žiada EÚ a členské štáty, aby zabezpečili praktické plnenie záväzku prijatého v Európskom konsenze o rozvoji, ktorým je podpora agroekológie, a to aj prostredníctvom časti európskeho plánu pre vonkajšie investície venovanej poľnohospodárskym investíciám a Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj a zohľadnením tohto záväzku v budúcom viacročnom finančnom rámci s cieľom uplatňovať ducha Agendy 2030 a Parížskej dohody o zmene klímy;

3. konštatuje, že pre využitie potenciálu, ktorý PPIA ponúkajú na účely rozvoja poľnohospodárstva, krajiny AKT sa majú:

a) oboznámiť s medzinárodnými a národnými regulačnými rámcami, ktoré upravujú PPIA;

b) napraviť niekoľko štrukturálnych problémov, ktoré bránia účinnej zákonnej podpore týchto prípravkov;

c) identifikovať riziká spojené s PPIA s cieľom predchádzať nezákonnému obchodu s nimi, riešiť jeho vplyv na svoje hospodárstvo a napokon tento obchod odstrániť;

d) zakázať fumigáciu a zaviesť prísne pravidlá na ochranu vody a biodiverzity;

e) zaviesť prísne normy na ochranu zdravia pracovníkov, ktorí pracujú s PPIA, s osobitným dôrazom na ženy, a na účely odborného vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve so zreteľom na zdravotné účinky týchto prípravkov;

4. vyzýva na podporu používania organických hnojív a prijatie poľnohospodárskych postupov, ktoré s mierou používajú dovolené PPIA; vyzýva súčasne krajiny AKT, aby sa zaoberali používaním povolených látok, ktorých nežiaduce účinky na životné prostredie, biodiverzitu a ľudské zdravie však boli preukázané;

5. zdôrazňuje potrebu posilniť verejné odborné vedecké a technologické znalosti nezávislé od podnikov s cieľom pomáhať pri identifikácii aktérov a organizovaných zločineckých skupín a sietí, ktoré sa podieľajú na nezákonnom obchodovaní s PPIA, a prijať konkrétne opatrenia na predchádzanie a boj proti dovozu, predaju a používaniu nezákonných pesticídov;

6. zdôrazňuje, že je potrebné, aby vlády kontrolovali vonkajšie vplyvy spôsobené zneužívaním PPIA;

7. žiada zákaz všetkých PPIA, ktorých účinky sú škodlivé pre včely a opeľovače;

8. zdôrazňuje, že je potrebná dôkladná revízia kritérií povoľovania uvedenia PPIA na trh, aby tento postup vychádzal z nezávislých vedeckých údajov a dôkazov odvetvia a aby sa vždy dodržiavala zásada predbežnej opatrnosti;

9. zdôrazňuje potrebu zaviesť opatrenia na trestanie zodpovedných osôb v podnikoch, ako aj v administratíve za neposkytnutie údajov alebo manipulovanie s nimi na účely získania povolenia na uvedenie na trh;

10. vyzýva na účinný boj proti nedovolenému obchodovaniu a nedostatočnej potravinovej bezpečnosti prostredníctvom technickej a finančnej pomoci a odhodlaného boja členských štátov Únie proti vývozu alebo tranzitu falšovaných PPIA cez ich územie;

11. opakuje naliehavú potrebu zabezpečiť a zvýšiť informovanosť a odbornú prípravu poľnohospodárov, malých výrobcov a obchodníkov, aby uznali problém nezákonných PPIA, ich neefektívnosť a nebezpečnosť;

12. konštatuje, že je dôležité popularizovať informácie o PPIA s cieľom umožniť výrobcom, používateľom a spotrebiteľom správať sa obozretne a bezpečne; domnieva sa, že zvyšovanie informovanosti sa preto musí týkať širokej verejnosti, a nielen dotknutých pracovníkov v tomto odvetví;

13. zdôrazňuje, že vlády krajín AKT musia prijať opatrenia s cieľom podporiť a posilniť právne predpisy, a to vytvorením osobitnej kategórie trestného činu s cieľom uložiť trestnoprávne sankcie páchateľom, monitorovať tok nezákonných PPIA vo vnútri krajín aj mimo ich hraníc, na vnútroštátnej úrovni zriadiť príslušné laboratóriá a silá na skladovanie domácich plodín, ktoré sú odolnejšie proti podnebiu;

14. vyzýva podniky, ktoré vyrábajú a predávajú príslušné prípravky, aby ich dodávali vo formách vyhovujúcich poľnohospodárom krajín AKT z hľadiska objemu, koncentrácie a balenia, a tak uľahčili ich používanie, znižovanie nákladov a rizika expozície, vdýchnutia a požitia; odporúča, aby sa na dosiahnutie týchto cieľov zabezpečili účinné postupy zneškodňovania odpadu;

15. zdôrazňuje, že je potrebné zaviesť trestnoprávne sankcie, ktoré budú skutočne odrádzať, s cieľom bojovať proti uvádzaniu do obehu a predaju nepravých či falšovaných prípravkov alebo prípravkov, ktoré nie sú v súlade s platnými právnymi predpismi;

16. vyzýva na posilňovanie medzinárodnej spolupráce s cieľom stanoviť opatrenia na tvrdšie postihy výroby, vývozu alebo dovozu falšovaných alebo nedovolených prípravkov, ako aj nedodržiavania pravidiel v oblasti duševného vlastníctva;

17. vyzýva krajiny AKT a členské štáty Európskej únie, aby posilnili svoju vzájomnú administratívnu pomoc v colnej oblasti s cieľom určiť čo najpresnejšie totožnosť tokov prepravy a skladovania nepravých alebo falšovaných PPIA a spoločne konať v záujme ich zničenia, a to prostredníctvom monitorovaných dodávok a vytvorenia spoločných vyšetrovacích tímov;

18. podporuje posilňovanie regionálneho prístupu k účinnejšiemu boju proti falšovaniu, keďže je veľmi dôležité zriaďovať regionálne laboratóriá v krajinách AKT a posilňovať colnú spoluprácu a siete na výmenu informácií o registroch PPIA medzi krajinami AKT v tom istom regióne;

19. zdôrazňuje skutočnosť, že regionálna spolupráca, najmä formou vzájomného uznávania homologizácie, umožňuje zaručiť bezpečný a zdravý voľný pohyb, čo je nevyhnutný faktor regionálneho a kontinentálneho trhu;

20. odporúča, aby sa v kontexte spolupráce AKT – EÚ vytvoril spoločný fond pre verejný výskum a vývoj v rôznych odvetviach agronómie, ktorý zaručuje nezávislosť od priemyslu, ktorého súčasťou bude stredoškolské a vysokoškolské vzdelávanie v poľnohospodárskej oblasti a ktorý bude slúžiť na posilnenie schopnosti krajín AKT zaviesť vnútroštátne postupy schvaľovania a certifikácie PPIA, ako aj plány na informovanie a vzdelávanie poľnohospodárov o ekologických plodinách;

21. vyzýva na zavedenie povinného, účinného a prísneho verejného systému monitorovania kvality a ničenia nekvalitných zásob podľa špecifikácií WHO a FAO a mechanizmu vysledovateľnosti PPIA s cieľom získať poznatky o ich zložení, pôvode a totožnosti;

22. poveruje svojich spolupredsedov, aby postúpili toto uznesenie Rade ministrov AKT – EÚ, Európskemu parlamentu, Európskej komisii, Európskej rade, Africkej únii, Panafrickému parlamentu, regionálnym a národným parlamentom, regionálnym organizáciám štátov AKT, Európskej investičnej banke a Svetovej banke.